

o přijetí věna, zřízená v zákonné formě, byla vydána v době tam blíže uvedeně. Jest tedy potřebí nejen by byla zachována doba, nýbrž i, by byla listina zřízena ve formě notářského spisu (§ 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák.). Nelze souhlasiti s odvolacím soudem, že § 55 úp. ř. klade důraz jen na dobu vystavení listiny, nanejvýš, když se uváží, že v § 49 úp. ř. z roku 1868 slovo »jen« ještě nepřicházelo a že podle stylisace § 55 nynějšího úp. ř. slůvko toto zřejmě se vztahuje jak na formu notářského spisu, tak na dobu jeho zřízení (tak též Bartsch-Pollak, vydání 1916, prvý svazek, str. 402 a vydání 1927, str. 375 při § 55 úp. ř., poznámka 5, a Lehmann, vydání 1916, str. 426, pak rozhodnutí uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 3746). Úpadcova manželka může se tudíž na důkaz toho, že bylo věno odevzdáno, dovolávati jen notářského potvrzení, vydaného v době, uvedeně v § 55 úp. ř., jinaké důkazy jsou naprosto vyloučeny. Mínil-li odvolací soud, že nelze seznati, proč by byly nepřípustny důkazy podané »naprosto cizími nepředpojatými důkazními prostředky, zejména svědky«, postačí poznámka, že v případech, o něž jde, zpravidla nevystupují svědci cizí a nepředpojatí, nýbrž naopak nejbližší členové úpadcovy rodiny, jak tomu jest i v tomto případě, a že právě proto nelze výklad, jaký dává § 55 úp. ř. odvolací soud, v soulad uvést se smyslem a účelem zákona, chrániti věřitele před různými pletichami, vyskytujícími se nejčastěji mezi členy úpadcovy rodiny, čítajíc k nim i jeho manželku. Nemusel se tudíž prvý soud obíratí svědectvím Rudolfa V-a a bylo proto vyhověno rekursu a rozhodnuto, jak uvedeno.

Čís. 7706.

Předpisy §§ 828 a 843 obč. zák. upravují toliko vnitřní poměr mezi spoluvlastníky, neprohlašují však prodej celé nemovitosti jedním spoluvlastníkem za právně nemožný neb o sobě neplatný.

Pokud nelze vzhledem k okolnostem míti za to, že se spoluvlastník pro svou osobu nezavázal převést celou nemovitost bez ohledu na spoluvlastnické právo po případě opatřiti svolení spoluvlastníka (jeho poručníka) pod vlastní zárukou.

Nebyla-li platně uzavřena kupní smlouva ohledně celé nemovitosti ve spoluvlastnictví pro nedostatek souhlasu spoluvlastníka, nelze z ní dovoditi ani platnost smlouvy, týkající se ideální části nemovitosti spoluvlastníka, jenž s prodejem souhlasil.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1928, Rv II 94/27.)

Smlouvou z roku 1916 zavázala se žalovaná, spoluvlastnice nemovitosti, že prodá žalobcům celou nemovitost, jejíž polovice náležela tehdy manželu žalované. Manžel žalované byl napotom prohlášen za mrtva a jeho polovice nemovitosti připadla nezletilé dceři žalované. Dohodou z roku 1924 zavázala se žalovaná, že se postará o to, by poručník nezletilé spoluvlastnice s prodejem souhlasil. Vzhledem k tomu

domáhali se žalobci na žalované splnění kupní smlouvy ohledně celé nemovitosti aneb ohledně poloviny nemovitosti, náležející žalované a náhrady 4.000 Kč pro nesplnění závazku žalované, přičiní se o to, by druhý spoluvlastník s prodejem souhlasil. Procesní soud první stolice přisoudil žalobcům 4.000 Kč, jinak žalobu zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobců, k odvolání žalované zamítl žalobu i ohledně 4.000 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobců.

Důvody:

Odvolací soud potvrdil zamítavý výrok soudu první stolice v příčině první části žalobního žádání, čelícího v podstatě ke splnění kupní smlouvy, ujednané mezi stranami, z toho důvodu, že žalovaná jako pouhá spoluvlastnice nemohla prodati celý sporný pozemek, ježto jí chybělo disposiční oprávnění. Pokládá proto kup s ní sjednaný za neplatný jak s hlediska původní kupní smlouvy z roku 1916, tak i s hlediska dohody z prosince 1924. Zamítavé stanovisko odvolacího soudu je ve věci správné, třebaže s jeho odůvodněním nelze ve všem souhlasiti. Dovolání má pravdu v tom, že k odůvodnění tohoto stanoviska nelze se dovolávati ustanovení občanského zákona o spoluvlastnictví (§§ 828, 843 obč. zák.). Neboť tyto předpisy upravují toliko vnitřní poměr mezi spoluvlastníky, ale neprohlašují prodej celé nemovitosti pouhým spoluvlastníkem za právně nemožný neb o sobě neplatný. Avšak otázka, kterou zde dlužno řešiti, tkví v tom, zda žalovaná původní kupní smlouvou z roku 1916, po případě pozdější dohodou bez výhrady převzala osobní závazek, převést na žalobce knihovní vlastnictví celého sporného pozemku, přes to, že — jak nesporno — v rozhodné době obě strany dobře věděly, že žalovaná byla knihovní vlastnící pouze jedné ideální polovice sporného pozemku a že druhou ideální polovici nemohla vládnouti, poněvadž vlastnický náležela jejímu manželi, jímž nesporně k prodeji nebyla zmocněna, pokud se týče později její nezletilé dceři, jsoucí pod poručenstvím. K této v první řadě rozhodné otázce dlužno odpověděti záporně, a to z těchto úvah: Z vlastního přednesu žalobců ve sporu a ze zjištěných skutečností plyne, že byla smlouva — jak původní kupní smlouva z roku 1916, tak i pozdější dohoda — o celém sporném pozemku ujednána za vzájemného předpokladu obou stran, že bude odstraněna závada oběma stranám známá, záležející právě v tom, že žalovaná nebyla knihovní vlastnící druhé ideální polovice pozemku, že svým manželem k prodeji nebyla zmocněna a že později odprodej polovice, patřící její nezletilé dceři, byl vázán nejen souhlasem poručníka, nýbrž i schválením poručenského soudu. V roce 1916 — jak udali sami žalobci — vycházely obě strany z toho, že žalovaná přiměje svého manžela v případě jeho návratu ke schválení smlouvy s tím, že mu postoupí spoluvlastnictví jiných jí nabytých nemovitostí a tím ho odškodní. Již tento shodný předpoklad případného schválení smlouvy druhým, nepřítomným spoluvlastníkem pozemku vylučuje závěr, že žalovaná v roce

1916 přes nedostatek disposičního oprávnění v příčině druhé polovice nemovitosti bezvýhradně převzala nepodmíněný závazek, přenést na žalobce knihovní vlastnictví celého pozemku. Naopak dlužno uznati, že, když se manžel žalované z vojny již nevrátil, nýbrž byl prohlášen za mrtva a jeho ideální polovice spoluvlastnictví připadla nezletilé dceři, onen předpoklad se nesplnil a že v důsledku toho původní smlouva z roku 1916 byla zmařena, pokud se nepodařilo provedení její umožnit tím, že by zákonný zástupce nezletilé spoluvlastnice se svolením poručenského soudu smlouvu schválil pokud se týče souhlasil s knihovním převodem vlastnické polovice žalované nenáležející na žalobce. Na tom nic nemění, že podle dalšího přednesu žalobců strany v roce 1916 vycházely též z toho, že žalovaná v případě, že její manžel bude prohlášen za mrtva, převezme jako dědička celou nemovitost. Neboť ani tento předpoklad se nesplnil, an v pozůstalostním řízení spoluvlastnický podíl manžela žalované ke sporným pozemkům byl odevzdán nezl. dceři Hildegardě K-ové, nanejvýš když žalobci ani netvrdili, ve sporu nevyšlo na jevo a hořejšími úvahami je naopak vyvráceno, že žalovaná v tomto směru převzala záruku. Při tom dlužno zejména též míti na paměti, o čemž se stane ještě zmínka v dalších vývodech, že zde nerozhodovala pouze vůle žalované, poněvadž šlo o zájmy nezletilé, zastoupené poručníkem. Správnosti názoru tuto hájeného nevádí konečně ani skutečnost, že koupený pozemek byl žalobcům ihned odevzdán do držby a užívání, neboť z toho lze nanejvýš dovoditi, že strany určitě počítaly s tím, že řečené, jím známé závady budou odklizeny. K tomu směřovala dohoda u obecního úřadu před vánocemi roku 1924, kterou bylo mezi stranami ujednáno, že žalobci na kupní cenu původně smlouvenou doplatí 3.800 Kč a že si mohou ponechat celé koupené pozemky, jež měli v užívání od roku 1916, při čemž žalovaná prohlásila, že, pokud se týče spoluvlastnické polovice dceřiny, věc vypořádá s poručníkem. Ani tuto dohodu nelze vykládati v ten smysl, že žalovaná jí bezvýhradně převzala neb uznala závazek, převést celý pozemek do knihovního vlastnictví žalobců a za tím účelem, by opatřila ohledně polovice jí nepatřící nezbytné svolení poručníkovu pod vlastní zárukou. Právní význam dohody z prosince 1924 a zejména onoho prohlášení žalované záleží v tom, že se žalovaná za souhlasu žalobců uvolila, že se o to postará, by nepřítomný při dohodě poručník nezl. Hildegardy K-ové jejím jménem s odprodejem souhlasil, že se přičiní o svolení poručníkovu bez záruky za to. Prohlášení žalované, že si věc vypořádá s poručníkem, právem nepokládá odvolací soud za zaručení za výsledek podle druhé věty § 880 a) obč. zák., a to — nehledíc k otázce, zda tento předpis zákona zde vůbec dopadá — již proto, že nezáleželo toliko na souhlasu poručníkově, nýbrž bylo kromě jeho případného souhlasu potřebí hlavně též schválení smlouvy poručenským soudem jménem nezletilé. To si i strany musely uvědomiti a proto není opory pro výklad, že žalovaná dohodou z prosince 1924 převzala neb uznala povinnost, převést celý pozemek do knihovního vlastnictví žalobců bez ohledu na spoluvlastnické právo nezl. dcery, jejíž zákonný zástupce

dohodě nebyl přítomen, a že se k tomu cíli zaručila za poručníkovu svolení, zvláště když za vyličeného stavu věci neměla příčiny, by se snažila získati potřebný souhlas pokud se týče schválení po případě i s vlastní újmou majetkovou, jak tomu chtějí dovolatelé. Na tomto stavu věci nic nemění ani zjištění prvního soudu, o nichž soud druhé stolice se blíže nevyjádřil, což dovolání rovněž vytýká, že totiž podle výpovědi svědků úmysl stran se nesl ke konečnému vyřízení věci a že strany k důkazu perfekce si podaly ruce a hostily přítomné. Neboť tyto skutečnosti a úmysl stran, směřující ke konečnému vypořádání celé věci nijak nebrání závěru, že se tak přece stalo s výhradou schválení příslušnými činiteli jménem nezletilé, když nutnost tohoto schválení plynula z povahy věci a také strany si to uvědomily, čehož nejlepším dokladem je právě již zmíněné prohlášení žalované. K tomu ještě přistupuje úvaha, že převzetí nepodmíněného osobního závazku žalobci tvrzeného se zaručením za jeho provedení v oné části, ohledně níž žalovaná by si teprve musila zjednatí disposiční možnost, pokud se týče souhlas třetí osoby, a to, jak dovolatelé tvrdí, pod vlastní zárukou, právě vzhledem na případné obtíže a risiko s tím spojené, předpokládá zvláštní pohnutku k takovému jednání, která však zde nevyšla na jevo. V této souvislosti dlužno ostatně zdůrazniti, že posouditi význam dohody z prosince 1924 a právní dosah onoho prohlášení žalované jest otázkou právní, nikoliv skutkovou. První soud zjistil a soud druhé stolice toto zjištění, jemuž nebylo odporováno, převzal, že žalovaná opětovně žádala poručníka nezl. Hildegardy K-ové, by jejím jménem souhlasil s prodejem celých pozemků, že však poručník toto svolení odepřel. Jelikož, jak již dovedeno, žalovaná pro svou osobu se nezavázala, převést na žalobce celé sporné pozemky bez ohledu na právo spoluvlastnické, po případě opatřiti svolení spoluvlastníka pod vlastní zárukou, a ježto, jak zjištěno a mezi stranami nesporno, k souhlasu druhého spoluvlastníka nedošlo, nutno dospěti k závěru, že první část žalobního žádání není odůvodněna ani původní kupní smlouvou ani dodatečnou dohodou z prosince 1924. Ale není odůvodněna ani druhá část žalobní prosby, by žalovaná vyhotovila vkladní listinu o své vlastní polovici pozemku za 2.100 Kč. V tomto směru dlužno předeslati, že z nesporného přednesu obou stran a ze srovnalého zjištění nižších soudů vychází na jevo, že původní kupní smlouva se týkala celého pozemku, že se úmysl stran vztahoval k celé nemovitosti a že o prodeji ideální polovice, patřící žalované, v roce 1916 vůbec nebylo řeči. Z toho právem odvolací soud usoudil, že z původní kupní smlouvy, týkající se celého pozemku, nelze dovoditi platnou smlouvu ani ohledně ideální polovice žalované (srov. rozh. čís. 2564, 6298 sb. n. s.). Dovolatelé opírají závazek žalované, podepsati vkladní listinu aspoň ohledně její vlastní polovice pozemku, ovšem také o dohodu z prosince 1924, jakož i o další tvrzení, že se k tomu zvlášť zavázala, že totiž až po zmíněné dohodě v kanceláři Dra M-a najisto přislíbila, že podepíše kupní smlouvu aspoň ohledně své polovice, což prý dovolatelé svým právním zástupcem Dr. M-em vzali na vědomí a tudíž přijali, vyhradivše si další nároky ohledně druhé

polovice. Zde nutno si především uvědomiti, že ideální polovice pozemku je něčím podstatně jiným než celý pozemek a že proto, když kupní smlouva ohledně celé nemovitosti nepřišla k místu ani původní úmluvou z roku 1916, ani pozdější dohodou, šlo v příčině ideální polovice, patřící žalované, o samostatný závazek s podstatně jiným předmětem, jenž, by mohl býti uznán za platný, musil by vykazovati všechny náležitosti platné kupní smlouvy podle §§ 1053, 1054 obč. zák., že tedy zejména za tuto ideální polovici musela býti umluvena určitá kupní cena. Než, i kdyby se s dovolateli a s prvním soudem mělo za to, ač odvolací soud, pokud jde o úmysl stran při dohodě z prosince 1924, to vyloučil, že žalovaná zmíněnou dohodou, týkající se v první řadě a podle odvolacího soudu výlučně zase jen celého pozemku, prodala žalobcům též svou vlastní ideální polovici pozemku, po případě že žalovaná vůbec, zejména u Dr. M-a se zavázala, že podepíše kupní smlouvu ohledně své polovice pozemků, — nelze tuto úmluvu uznati za platnou, poněvadž žalobci ve sporu a zejména v řízení před prvním soudem ani netvrdili, tím méně dokázali, že za ideální polovici pozemků byla mezi stranami umluvena kupní cena určitá neb i jen podle objektivních hledisek určitelná. Žalobci v žalobě za tuto polovici nabídli 2.100 Kč, navrhnuvše, by žalovaná byla uznána povinnou podepsati vkladní listinu ohledně své vlastní polovice pozemku proti zaplacení této částky, jejíž výši nijak blíže neodůvodnila. Soud první stolice vycházel z toho, že žalovaná by byla povinna podepsati vkladní listinu ohledně své polovice pozemků jen proti zaplacení polovice kupní ceny dohodou z prosince 1924 zvýšené na 8000 Kč za celý pozemek, nikoliv za podmínek původní kupní smlouvy z roku 1916, dle níž kupní cena celkem činila 4.200 Kč. Žalobci v odvolání ovšem vytýkali řízení před prvním soudem vadnost z důvodu, že nebylo zjištěno, že doplatek 3.800 Kč byl dodatečnou dohodou smluven jen za ideální polovici náležející nezl. dceři žalované, při čemž se snažili dovoditi, že neměli důvodu, by k původní polovici kupní ceny ještě něco připláceli, ana žalovaná ohledně své vlastní polovice pozemků byla vázána již původní kupní smlouvou. Avšak právě proto, že z této smlouvy, jak doličeno, nevznikl pro žalovanou platný závazek, nelze přisvědčiti mínění dovolatelů, že nelze vyložití případný slib žalované, ať již obsažený v dohodě u obecního úřadu neb učiněný u Dr. M-a, jinak než že se zavázala k převodu vlastní polovice pozemku, uznávajíc svůj původní závazek, tedy proti zaplacení polovice původní kupní ceny, nehledíc ani k tomu, že sami žalobci v první stolici vycházeli z názoru, že ideální polovice pozemků má cenu menší než pozemky celé. Poněvadž tedy žalující stranou nebylo ani tvrzeno ani dokázáno, že za ideální polovici pozemků byla umluvena určitá kupní cena, nelze pro nedostatek této podstatné náležitosti tržové smlouvy dospěti k závěru, že došlo k platné smlouvě kupní ohledně polovice pozemků žalované připsané, to ani tehdy, když se ve směrech nahoře uvedených vychází ze stanoviska dovolání. Nevznikl-li pro žalovanou ani z původní kupní smlouvy ani z dodatečné dohody závazek k převodu celých pozemků, vzhledem k tomu, že k souhlasu druhého spoluvlastníka ne-

došlo, a že se též žalovaná za souhlas ten nezaručila, není odůvodněn ani žalobci uplatňovaný nárok na náhradu škody pro nesplnění tohoto závazku a byla žaloba i v tomto směru odvolacím soudem zamítnuta právem.

Čís. 7707.

Mezinárodní železniční doprava.

Československé dráhy neručí za vyloupení vozu převezeného ze soukromého přístavního skladiště na nádraží v Hamburku, dokud nedošlo k ujednání nákladní smlouvy.

K důkazu, že nákladní smlouva byla ujednána dříve, než svědčí denní razítko výpravny otisknuté na nákladním listu, nestačí, že dráha měla již dříve v rukou i zboží i nákladní list. Mezi předáním zboží a nákladního listu musí býti taková souvislost, že jest již možno porovnatí zásilku s obsahem nákladního listu a na jeho základě ji převzít. Kdy nastane tato možnost v případě, že se zboží a nákladní list odevzdají železnici v různý čas a na různých místech, lze posouditi jenom podle okolností případu.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1928, Rv II 195/27.)

Žalující pojišťovna domáhala se na československém eráru (železniční správě) náhrady škody z částečného vyloupení vozu naloženého v Hamburku. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Ačkoliv se škoda z částečného vyloupení naloženého vozu, o jejíž náhradu se žaluje, stala v obvodu stanice Hamburg-Süd, tedy německých drah, vymáhá žalující pojišťovna náhradu na dráze československé. Československé státní dráhy byly poslední železnici, jež převzala vykradený vůz s nákladním listem k další přepravě a k vydání adresátovi, a ručí proto podle čl. 27 M. Ž. Ú. za škody, jež postihly zásilku za celé železniční přepravy, tedy také za škody, jež vznikly již za přepravy Německem, ale ručení to jest obmezeno na ručení ze smlouvy nákladní, totiž podle čl. 30 M. Ž. Ú. za škody vzniklé po přijetí zboží k přepravě. Není vyloučeno, že německé dráhy jsou povinny nahraditi zažalovanou škodu, i když vznikla již před ujednáním nákladní smlouvy, buď proto, že vůz byl již před tím v jejich opatrování, nebo poněvadž se k tomu zavázaly smlouvou se správou Hamburg-Amerika Linie, ale za tento jejich závazek československé dráhy neručí a nelze se jím v tomto sporu zabývat. Úspěch žaloby závisí na tom, zda vůz byl vykraden před ujednáním nákladní smlouvy, či po něm. Podle čl. 8 M. Ú. Ž. jest nákladní smlouva ujednána, jakmile odesílací stanice převezme zboží s nákladním listem ku přepravě. Více není zapotřebí, ale tyto pod-